

OM335G

Namn: _____

Personnummer: _____

Institutionen för Hälsovetenskaper

OMTENTAMEN

Kurs I patientens värld – evidensbaserad vård II

Delkurs Salstentamen 2

Kurskod OM335G

Högskolepoäng för tentamen 1,5 hp

Datum 2025-12-04

Skrivtid 14.15-18.30

Ansvarig lärare/Kursansvarig: Åsa Gamgam Leanderz Examinator: Veronika Karlsson

Berörda lärare: Susanne Magnusson, Liselotte Malm

Övrigt

- Skriv direkt i tentan.
- Om utrymmet inte räcker till på en fråga, **skriv på baksidan** av samma papper (lägg till en markering).
- **Skriv läsligt!** Kan vi inte läsa ditt svar kan vi inte ge dig några poäng!
- Förklara eventuella förkortningar du använder dig utav.

Skriv helst med blyerts, svart eller mörkblå penna.

Anvisningar	☒	Skriv fullständigt namn och personnummer på samtliga inlämnade blad.
	☒	Skriv i första hand endast på framsidan av papperet.
	☒	Använd inte röd penna.
	☒	Markera med kryss på omslaget vilka uppgifter som är lösta.
	☒	I flervälsfrågor, ringa in endast ett svar

Poänggränser: För betyget Godkänd krävs minst 60 % korrekta svar på kursmålet; redogöra för symtom och tecken samt evidensbaserad vård vid sjukdomar i hjärta, kärl, blod och vid stroke. Godkänd 30 poäng, Max 50 poäng

Skrivningsresultat bör offentliggöras inom 18 arbetsdagar

Lycka till!

Namn: _____

Personnummer: _____

Hjärt- Kärtsjukdomar och Stroke

Instruktion flervalsfrågor: Ringa in det rätta alternativet – endast ett alternativ är rätt. Om flera alternativ ringas in bedöms frågan med 0 poäng.

Instruktion fritextfrågor: När det till exempel står "ange två symtom" ska bara två anges – om fler alternativ skrivs kommer enbart de två första bedömas.

Flervalsfrågor (1poäng(p)/rätt svar)

Du arbetar på företagshälsovården och ska utföra ett ortostatiskt blodtrycksprov på Irina 51 år.

1. Varför utförs en ortostatisk blodtryckskontroll? (1p)

- a) För att mäta hjärtats slagvolym i vila
- b) För att upptäcka blodtrycksfall vid uppresning och bedöma risk för yrsel/svimning
- c) För att utvärdera effekten av blodtryckssänkande läkemedel
- d) För att kontrollera om patienten har förhöjt blodtryck i liggande ställning

2. Vad behöver du tänka på när du genomför ett ortostatiskt blodtrycksprov? (1p)

- a) Att alltid mäta blodtrycket i båda armarna för att jämföra
- b) Att patienten ska vara uppkopplad med EKG/arytmiövervak
- c) Att vara två personer som övervakar patienten för att minska risken vid ett eventuellt blodtrycksfall
- d) Att patienten har varit fastande minst 4 timmar före undersökningen

3. Vilka egenvårdsråd kan du ge till Irina som kan lindra symtomen vid ortostatism? Ge **två** exempel. Svara med hela meningar. (4p)

Namn: _____

Personnummer: _____

4. Du arbetar på vårdcentralen och genomför hälsosamtal med Jonny 68 år. Inför samtalet har Jonny lämnat blodprover och du har tagit längd, vikt och midjemått samt vitalparametrar.

Längd	Aktuell	Referens
BMI	37	18,5–25
Midjemått	115	
Blodtryck	175/95	XXX/XXX?
S-kolesterol	7,2 mmol/l	3,3–6,9 mmol/l
S-LDL	4,9 mmol/l	1,4–4,7 mmol/l
S-HDL	1,1 mmol/l	1,00–2,70 mmol/l
S-triglycerider	2,61 mmol/l	0,45–2,60 mmol/l
Fastebloodsocker	6,4 mmol/l	4,0 – 5,9 mmol/l

Vilket av följande alternativ motsvarar gränsen för hypertoni hos vuxna? (1p)

- a) Systoliskt ≥ 120 mmHg eller diastoliskt ≥ 80 mmHg
- b) Systoliskt ≥ 130 mmHg eller diastoliskt ≥ 85 mmHg
- c) Systoliskt ≥ 140 mmHg eller diastoliskt ≥ 90 mmHg
- d) Systoliskt ≥ 160 mmHg eller diastoliskt ≥ 100 mmHg.

5. Du konstaterar att Jonny har flera påverkningsbara riskfaktorer för att drabbas av hjärtkärlsjukdom. Ange tre icke-påverkningsbara riskfaktorer (3p)

6. Du arbetar på kardiologiavdelningen och har hand om Johan 56 år som har vårdats på avdelningen i en vecka efter en stor hjärtinfarkt som behandlats med PCI. Han är nu utskrivningsklar från avdelningen. Johan upplever symptom som talar för lätt hjärtsvikt. Han känner oro över alla nyinsatta läkemedel och hur livet ska bli efter hjärtinfarkten. Både Johan och hans partner Pelle uttrycker en osäkerhet kring hur mycket Johan kan anstränga sig –

Namn: _____

Personnummer: _____

kan de fortsätta med sina långpromenader, gå på gymmet, spela golf och resa? Tänk om Johan får en ny hjärtinfarkt.

Vad är ett viktigt mål för dig som sjuksköterska när du informerar Johan om hans läkemedel inför hemgång? (1p)

- a) Att Johan kan alla läkemedelsnamnen utantill
- b) Att Johan förstår syftet med läkemedlen och varför han behöver ta dem
- c) Att Johan förstår hur han ska öka och minska sin dosering av läkemedlen utifrån hur han mår varje dag
- d) Det är inte din uppgift som sjuksköterska att prata om läkemedel med Johan

7. Johan är osäker på hur mycket han kan anstränga sig och om han kan träna efter sin hjärtinfarkt. Hur kan du bäst stödja honom? (1p)

- a) Uppmana honom att helt undvika träning och promenader tills han känner sig helt trygg
- b) Uppmana honom att vänta med all träning till nästa läkarbesök
- c) Förklara att träning är farligt om man har haft en hjärtinfarkt
- d) Ge information om hjärtrehabilitering och gradvis stegring av fysisk aktivitet

8. Johan och Pelle uttrycker oro för framtiden och att Johan ska få en ny infarkt. Vilken åtgärd är mest relevant för dig som sjuksköterska (1p)

- a) Lyssna på deras oro, bekräfta känslorna och erbjuda samtalsstöd
- b) Undvika att prata om oro för att inte förstärka känslan
- c) Hänvisa dem att söka på psykiatrimottagningen för behandling
- d) Ta upp det med läkaren som kan förskriva orosdämpande läkemedel

9. Du ska träffa Johan om tre månader igen. Vilket är viktigast att följa upp då? (1p)

- a) Hans sociala nätverk och boendesituation
- b) Hans förståelse för läkemedelsbehandling, symtom på hjärtsvikt och ischemisk bröstsmärta samt eventuella livsstilsförändringar
- c) Hur väl påläst han är om sin sjukdom
- d) Om han har börjat planera för pension

Namn: _____

Personnummer: _____

10. Rosa 72 år är tidigare frisk och bor ensam i ett hus på landet. Hon är aktiv i hembygdsföreningen och gillar att vara ute i sin stora trädgård. När Rosas dotter Maria har försökt få tag i Rosa i två dagar utan att Rosa svarat eller ringt upp bestämmer sig Maria för att åka hem till Rosa och hittar då henne sittandes på köksgolvet. Maria genomför AKUT-test och ringer omedelbart 112

Beskriv hur du genomför ett akut-test med en person med misstänkt stroke – vad är det du tittar efter/bedömer? (6p)

11. Ange **två** riskfaktorer för att drabbas av stroke (2p)

12. Rosa är nu inlagd hos dig på strokeavdelningen och har en högersidig pares, dysfagi och afasi.

Vad innebär afasi (1p)

- a) Oförmåga att tala eller förstå språk
- b) Oförmåga att uppfatta den ena kroppshalvan
- c) Nedsatt kognitiv förmåga
- d) Förlamning i ena kroppshalvan

13. Vad innebär dysfagi (1p)

- a) Svårighet att formulera ord korrekt
- b) Koordinationssvårigheter vid gång
- c) Nedsatt sväljförmåga
- d) Nedsatt sensorik

Namn: _____

Personnummer: _____

14. Vad finns det för risker för en patient med pares och immobilisering? Välj **tre** av områdena nedan och ge **ett** exempel på risk och **ett** exempel på en relevant omvårdnadsåtgärd för varje. (6p)

Andning, cirkulation, hud, elimination, psykosocialt. OBS: Välj endast TRE

Område/sökord	Risk	åtgärd

Namn: _____

Personnummer: _____

Blodsjukdomar

Flervalsfrågor (1poäng(p)/rätt svar)

15. Vilket av följande symtom talar för en lungemboli?

- a) Takypné och pleuritisk bröstsmärta
- b) Bradykardi
- c) Hosta med slem
- d) Långvarig subfebrilitet

16. Vilket symtom kan stärka misstanken om DVT vid klinisk undersökning?

- a) Bilateral bensvullnad
- b) Ensidig vadmökretsökning och ömhet
- c) Feber och rodnad över båda underbenen
- d) Generell muskelsvagheter

17. En patient med kronisk blodförlust, trötthet och blekhet har oftast vilken typ av anemi?

- a) Makrocytär
- b) Mikrocytär
- c) Normocyta
- d) Hemolytisk

18. Vilken åtgärd är viktigast innan en blodtransfusion påbörjas?

- a) Kontrollera patientens vitalparametrar innan transfusionen
- b) Ge patienten en smärtstillande tablett
- c) Kontrollera patientens identitet och blodgrupp mot blodprodukten
- d) Starta transfusionen direkt

Namn: _____

Personnummer: _____

19. Vad är syftet med blodgruppsbestämning och antikroppsscreening före en blodtransfusion?

- a) Att kontrollera patientens blodtryck och puls
- b) Att säkerställa att patientens blodgrupp (ABO och RhD) matchar blodprodukten
- c) Att ge patienten ett snabbare inflytande på transfusionshastigheten
- d) Att förhindra att blodet blir kallt under transfusion

20. Vad betyder övertransfusion?

- a) Att patienten får en allergisk reaktion mot blodet
- b) Att patienten får en ökad blodvolym som kan ge symtom som lungödem eller hjärtsvikt
- c) Att blodet är infekterat med bakterier eller virus, TAS
- d) Att blodet är för kallt och patienten blir nedkyld

21. Vilken patientgrupp löper störst risk för kostrelaterad B12-brist?

- a) Äldre som äter mycket kött
- b) Veganer utan tillskott
- c) Patienter med högt järnintag
- d) Småbarn som ammas

22. Vid sekundär anemi orsakad av kronisk njursvikt, vilken omvårdnadsaspekt är särskilt viktig?

- a) Förebygga vätskebrist genom att öka intaget obegränsat
- b) Följa upp ordinerad behandling med erytropoetin och järn
- c) Ge råd om strikt vegankost
- d) Minska all fysisk aktivitet för att spara energi

Namn: _____

Personnummer: _____

23. Vilken observation är viktigast hos en patient med von Willebrands sjukdom efter en mindre operation?

- a) Hudens elasticitet
- b) Förekomst av långvarig blödning från såret
- c) Andningsfrekvensen
- d) Patientens vätskeintag

24. Vilket av följande symtom är typiskt vid von Willebrands sjukdom

- a) Allvarlig blödning i hjärnan
- b) Långdragna menstruationsblödningar (menorrhagi)
- c) Spontana ledblödningar
- d) Leverpåverkan

25. Du jobbar på vårdcentralen som sjuksköterska. Din patient har järnbristanemi, hon önskar få information om det finns något hon själv kan göra med kosten för att få upp sitt järnvärde och Hb. Dietisten är på semester. Ange fyra exempel på kostråd (4p)

26. Ange sex omedelbara åtgärder som behöver göras vid en akut transfusionsreaktion (6p)
